

о. д-р Мирон Бендик, ректор ДДС

Часто ми потрапляємо у складні обставини, які нам не подобаються і викликають неспокій. Змушені якось діяти, ми вчиняємо дії, яких не планували і за які потім нам буває соромно. Коли згодом люди нас питають, чому ми так зробили, ми даємо їм універсальне пояснення: «Ми лише люди... Зрештою, так склалося». Відповідь ні про що, якою ми намагаємося пояснити будь-що. Наче й правда, хоч і не дуже. І ми постаємо в непростій ситуації хоча й не героями, проте й не підлотами. Як усі... А чого ви хотіли? Ми лише люди.

Важко сказати, що думають люди, чуючи такі пояснення. Напевно, кожна людина щось своє. Хтось іронічно посміхнеться, хтось обуриться, хтось знизав плечима. Філософія... А що думає про нас, людей, Бог? Які враження викликаємо ми у Нього?

Саме про це питає Бога Псалмопівіць: «Що таке чоловік, що Ти пам'ятаєш про нього, або син чоловічий, що Ти дбаєш по нього? Мало чим від ангелів умалив Ти його, славою й честю увінчав Ти його, і поставив його над творінням рук Твоїх. Усе підкорив еси під ноги його» (Пс 8,5-7). Отож Ти, Господи, так цінуєш людину. За які такі заслуги?

Неначе у відповідь на це збентежене питання Бог відповідає: «Я мовив: ви – боги й сини Всевишнього усі ви» (Пс 82,6). Що це все означає? Адже ми знаємо: є один Бог, а тому «Нехай не буде в тебе інших богів крім мене» (Вих 20,3). Це перша заповідь того ж Бога. То Бог один чи їх багато? Бог відповідає на це наше питання через апостола Петра: «Нам були даровані цінні й превеликі обітниця, щоб ними ми стали учасниками Божої природи, уникнувши зіпсуття, яке через похоть розповсюдилось у світі» (2Пт 1,4-5). Отож Бог дарує нам участь у Своїй природі, тобто у Божестві, Він нас бачить поруч із Собою. Хоча ми всього лише люди...

Святі Отці називають людину богом по благодаті, цим висловом окреслюючи нечувану між людьми і неуявлювану ними гідність людини. Задля ствердження цієї гідності прийшов у світ Син Божий: «Бог став людиною, щоб людина стала богом». Ці слова виражають спільне переконання або ж консенсус Отців про те, що у піднесенні нас до Бога полягав споконвічний Отчий задум, здійснений у воплоченні Його Божого Сина. Тобто завдяки тому, що Бог «є», ми можемо Його благодаттю богами «ставати».

Відкривається для нас ця можливість у Святому Таїнстві Хрещення. У ньому ми «зодягаємося в Христа» і стаємо християнами: «Ви, що в Христа хрестилися, у Христа зодягнулися», – співаємо ми під час звершення цього Таїнства. Ми знаємо, що у воплоченому Сині Божому Його Божа природа «нерозривно і незмішано» з'єдналася з природою людською. Зв'язок між ними означав збагачення людської природи властивостями й можливостями природи Божої. Завдяки цьому Син Божий, зійшовши на землю, діючи по-людськи, водночас звершував Божу справу спасіння людства.

Ми читаємо в Євангеліях про численні Його чуда, найбільшим з яких стало чудо воскресіння з мертвих. Тоді Божество привернуло життя омертвілому чоловіцтву людської природи Ісуса Христа. Коли ми «зодягаємося в Христа» у Хрещенні, то благодаттю Святого Духа Таїнства Миропомазання отримуємо все те, що Христос мав і має у Своїй Божій і людській природах. Ми отримуємо доступ до Божої природи і в обожествленні присвоюємо, наскільки можемо вмістити, благодатні властивості цієї природи.

Наша здатність до обожествлення розвивається завдяки причащенню до Божої природи в Таїнстві Євхаристії. Що частіше ми приймаємо Ісуса Христа, то повніше відкриваємося на Нього і сповнюємося Ним. Ми стаємо богами по благодаті, коли Божа сила зустрічається з нашим прагненням до Бога, а прийняті Тіло і Кров Господні є видимим знаком того, що наша зустріч із Богом відбулася.

Тепер, перебуваючи в Господі, ми стаємо здатними сприймати Його таким, яким Він є, і долаємо неадекватні уявлення про Нього, які ми мали досі. Тепер ми здатні плекати в собі ті самі думки, що були в Христі Ісусі (пор. Фл 2,5). Збагачені ними, ми стаємо здатними адекватно сприймати людей біля нас. Тепер вони для нас у Христі ближні, брати й сестри. Не лише вони, а й увесь світ стає для нас приятним, земним спадкоємством небесного Отця.

Ми також починаємо обожествлено сприймати самих себе, тобто у перспективі Божого покликання. Ми знаємо, для чого живемо і що нам потрібно зробити в житті. Усе в нас – і дух, і душа, і тіло – з'єднуються воедино задля служіння Богові і ближньому. Тепер, за словами апостола Павла, «благодаттю Божою я є тим, чим я є, і благодать Його в мені була не марна» (1Кор 15,10). Павло також тільки людина. Проте ця людина велична благодаттю Божою.

Бог задумав не лише створити нас, а й учинити богами по благодаті. Це означає, що Бог бачить наше життя вічним, а також бачить його щасливим. Створюючи людину в історії, Бог дарує їй час задля дозрівання до вічного і щасливого життя.

Наше перебування в часі означає, що щоденне життя не відразу вічне і не відразу щасливе. Тому ми бачимо поруч із нами людей смертних і нещасних, та й самі ми смертні і не завжди щасливі. Проте це не означає, що смерть і нещастя завжди пануватимуть в історії. Настане час, коли вони назавжди будуть подолані в другому Пришесті Христа.

У часі між Його першим Пришестям у воплощенні і другим Пришестям у славі, в якому ми живемо, Бог кожного дня нашого наразі смертного життя створює нам умови для дозрівання до безсмертя і щастя. У цьому сенс наших щоденних переживань і проблем. Вони є тестами на відповідність до щастя.

Ці тести в кожного – свої, але всі вони даровані чи допущені Богом «ради нас людей і нашого ради спасіння». Кожній людині від народження Бог укладає життєвий шлях у напрямку щастя. І хоча ми «тільки люди», тим не менше кожному даровано стати щасливою людиною.

Співучасниками свого щастя ми стаємо через обожествлення. Завдяки йому ми, за словами апостола Петра, зможемо уникнути «зіпсуття, яке через похоть розповсюдилось у світі» (2Пт 1,4-5). Адже воно розповсюдилось унаслідок трагічної для людини відмови від обожествлення, яка називається гріхом.

Проте зміна ставлення людини до Бога, спричинена гріхом, на щастя, не змінила ставлення Бога до людини, Бога, Який перебуває незмінно благим. Шлях до обожествлення залишається відкритим. За словами апостола Йоана: «Кожен, хто

народився від Бога, не грішить. Але хто родився від Бога, береже себе, і лукавий його не чіпає» (1Йо 5,18-19).

Ми молимося під час Чину Вечірні: «Сподоби, Господи, у вечір цей без гріху зберегтися нам». Хто обирає Бога, злий (лукавий) не має до нього доступу. Хто не тільки обирає, а й прямує до Бога в обожествленні, не лише запобігає злу й зберігається вільним від гріха, а й примножує добро й творить Божий варіант свого життя. Цей варіант нескінченно кращий від усього, про що ми осмілюємося мріяти: «Те, чого око не бачило й вухо не чуло, що на думку людині не спало, те наготував Бог тим, що Його люблять» (1Кор 2,9).

Ми лише люди, але ми люди Божі. Що більше ми з Богом, благодатно стаючи ним, то більше ми є собою. Будьмо людьми!

о. Мирон Бендик, Ми лише люди... // СЛОВО №1 (77)